

14. EGYÜTT ÖRÜLÖK ISTENNEL

Gyülekezeti hittan: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Jubileumi Kommentár, Kálvin Kiadó, 1993.; Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, Osiris Kiadó, 2007.)

Az özönvíz bibliai leírásának vannak előzményei a világirodalomban (pl. Gilgames-eposz), melyekhez képest a bibliai özönvívztörténet viszonylag kései feldolgozás. Nem csak korában, hanem főleg teológiájában tér el ezektől. A babiloni mitologikus feldolgozásban pl. az istenek összeesküsznek az emberiség kipusztítására. „A bibliai elbeszélés ezzel szemben nemcsak mitológiátlanít, az egyetlen Istennek a világ fölöttihatalmát ábrázolva, hanem az egész leírást úgy tagolja be a többi bibliai történetek összefüggésébe, hogy kitűnjék belőle Istennek szuverén Úr volta, aki ítéletet tart, de ugyanakkor kegyelmet is gyakorol akarata szerint.”

Az írásmagyarázók szerint az özönvíz történetében is keveredik a Jahvista és a Papi Irat elbeszélése. Az összedolgozás ellenére is mutatkoznak szembevető különbségek. A J alapiratban Noé hét pár tiszta és egy pár tisztátalan állatot visz a bárkába, az áradást 40 napig tartó eső okozza. A P esetében az özönvíz sokkal nagyobb jelentőségű, az özönvíz kozmikus katasztrófa: az alsó és felső vizek összeérnek, azaz összeomlással fenyeget minden, ami a teremtésben elválasztott. A P szerint csak egy pár állat kerül a bárkába minden fajtából, a bárkában töltött idő kereken egy esztendő.

Mindezeket a tanításban természetesen háttér információként kezeljük, és nem tárjuk az első osztályos gyermekek elé. Fontos, hogy az özönvíz történetének a teológiája legyen hangsúlyos, ne azokra hívjuk fel a gyermekek figyelmét, ami még ennél a korosztálynál lényegtelen (pl. elég a fajtánként egy pár állat bárkába vitele, nem szükséges a tiszta és tisztátalan közti különbségtétel).

Az egyik legfontosabb üzenet Isten kegyelme az ítélete ellenére is, melyet Nóén és családján gyakorol. **Nóé kiválasztásának** két indoka van: **kegyelmet** talált az Úrnál (8. v.), és ő **igaz** és feddhetetlen volt. (9. v.) Azaz Isten nyilvánította őt ilyennek. Nóé az **Istennel járt**, ami a hívő aktivitás, amire tekintettel tartja számon őt is a hit példaképei között Zsid 11,7.

„A **bárka** héber elnevezése (tébáh) még egyszer fordul elő az Ószövetségben: ugyanez a neve annak a hajócskának, amelyben a gyermek Mózeszt kitették a Nílus parti sás közé (Ex 2:3). Mindkét esetben a halálos veszedelemből az életre megmentő hajó. A keresztyénségben a bárka az egyház egyik jelképe lett, lévén az egyház is Isten eszköze arra, hogy a halálból az életre mentse át az embert.”

„Isten szövetségkötésének az első formális leírását itt találjuk a Bibliában. Ez a **szövetség** egyúttal a legszélesebb körű s Nóén keresztül az egész emberiségre, sőt a világra vonatkozik. Isten maga elkötelezése feltétel nélküli. Szövetségét pedig megpecsételi egy látható jellel, emlékeztetésül a biztató ígéretre. E jel a **szivárvány**.”

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Nóé történetének csúcspontja a szivárvány. Ez nem jelenti azt, hogy a természeti katasztrófát elhallgatni vagy kisebbiteni akarnánk, de nem ez van a középpontban, hanem az, ahogy Isten az elromlott kapcsolatát az emberrel elkezd helyreállítani. A szövetségkötés első lépése, melynek minden ember részese lehet, ezáltal a gyerekek is. Az újra kezdés lehetősége adatott meg az ember számára az özönvíz után. A szivárvány Isten ígéretének jele legyen a gyermekek számára, bármikor találkoznak vele.

Az elbeszélésekben fontos, hogy a korabeli, ószövetségi mindennapokat mutassuk be, de a szereplők névtelenek maradjanak Nóén és családján kívül, hogy a gyerekek ne azonosuljanak a többi szereplővel. Nem a pusztítás a hangsúlyos, hanem a túlélés, azaz Isten szabadítása, mely által a kiválasztottak túlélnek az ítéletet. A túlélés eszköze a bárka, de ez csak a látható, kézzel fogható eszköz, mert az igazi „eszköz” az Istennel járás.

Sokszor elvontnak tűnik ez a kifejezés: Istennel járt ill. igaz ember volt. Ezért fontos, hogy a gyermekek életéből vett hétköznapi példákkal mutassuk meg, hogy mit jelent ez. Nem csak a helyes cselekvést a hétköznapiakban, hiszen az sokszor nem sikerül, hanem azt, hogy Istennel kapcsolatban lehet lenni. Ő szól és mi is megszólíthatjuk Őt.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten szövetséget kötött az emberrel

Kognitív cél: Annak a megismertetése, hogy a szivárvány jelképezi Istennek az egész emberiséggel kötött szövetségét.

Affektív cél: Rácsodálkoztatás a szivárvány szépségére. Ahogy a szivárvány a szürke égre örömteli színeket fest, úgy érezzék örömet amiatt, hogy Isten velük is megkötötte szövetségét.

Pragmatikus cél: Amikor szivárványt látnak, jusson eszükbe Istennek az emberekkel kötött szövetsége, Nóé története. A kézfogást, mint köszönési formát örömmel használják.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Köszöntés: Megérkezve fogadjuk a gyerekeket kézfogással. Köszöntsük őket néhány személyes, kedves szóval. Beszéljük meg, hogy ki hogyan érkezett erre az órára. Kinek van öröme, kinek bánata. Osszák meg egymással.</p> <p>2. Barátvadászat: A gyerekek sétálnak a teremben, közben a játékvezető utasítására keresnek maguknak „barátot”. A „barátokat” különböző üdvözlő mozdulatokkal jelöljük. Pl. kézfogós barát, felülcsapós barát (jobb kezüket fönt összecsapják), alulcsapós barát (két tenyerükkel a társuk tenyerébe csapnak), integetős barát stb. A fontos az, hogy minden jelhez új „barátot” kell választani. Ha megtörtént a választás, és jól memorizálták, hogy kinek ki milyen barátja (3-4 félénél többet ennél a korosztálynál nem érdemes kitalálni), akkor a játékvezető egymás után össze-vissza mondja a különböző „barát” megjelöléseket, és a gyerekeknek mindig meg kell gyorsan találni az adott „barátját”, és köszönteni a kézjellel.</p> <p>3. Színcápa: Egymástól kb. 3 méter távolságra vonalakat húzunk, ez a tenger, ebben áll a cápa. A cápa, egy gyerek, elkiáltja magát, pl. „jöjjenek a kékek!”- akkor minden olyan gyerek átfut, akin a kék szín nem található. Akin látható a</p>	<p>Az emberek közötti kapcsolat egyik legfontosabb kifejezése a kézfogás. Ennek a különböző játékos módjai segítenek a gyerekeknek, hogy így is kapcsolatba kerüljenek egymással. A játék során felszabadult örömmel fognak „barátra” vadászni.</p>

	<p>szín, az nyugodtan átsétálhat, hiszen előtte tiszta az út. Akin más szín van, és elkapja a cápa, azzal helyet cserélnek.</p> <p>4. Érzéstükör: A gyerekek párokban különböző érzelmeket jelenítenek meg az arcukon, amit a párjuk visszatükröz. Felváltva legyenek tükrök. Pl. Nőé csodálkozik, amikor hallja Isten szavát – csodálkozás Nőé mérges, mert fiai veszekszenek – harag Nőé fiai kibékültek, ennek ő örül – öröm Nőé elkeseredett, mert nem tudja, meddig kell még a bárkában maradni – bánat A játékok kapcsán beszéljünk a gyerekekkel, hogy minek örültek mostanában, hogyan fejezték ki az örömeiket. Az érzéstükörben először megjeleníthetnek hétköznapi eseményekhez kapcsolódó érzéseket. Pl. Ajándékot kaptam. Elveszett a kedvenc játékom. Stb.</p>	<p>Ez nem könnyű feladat, de megéri gyakoroltatni egyszerűbb érzelmek kifejezésével, melyeket lehetőség szerint a történethez kapcsolunk.</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Az ének ismétlésével visszaléphetünk a bárkába. De most már a remény hangjai fognak megszólalni. A tankönyv múlt órai képein már megjelenik a holló. Ezzel kezdhetjük a történet elbeszélését.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Isten nem feledkezik meg Nóéról. 2. A holló kiengedése – újra meg újra. A várakozás feszültségét érzékeltethetjük. 3. A galamb kiengedése – háromszor. A remény növekedése. 4. Isten szavára Nőé örömmel hagyja el a bárkát – örömeiben oltárt épít, megköszöni Istennek a menedéket. 5. Isten ígérete – nem lesz több özönvíz. 6. Isten kinyújtott keze a szövetségben, minden teremtmény felé. A szivárványnak mindenki részese. 	Tankönyv
Aranymondás Munkáztatás	<ul style="list-style-type: none"> - A gyerekek egy-egy betűjét, szavát kapják meg, amit nekik kell kiszínezni a szivárvány színeinek megfelelően. A végén összerakjuk belőle az aranymondást. - Fehér zsírkrétával felírva kartonra közösen fessük vízfestékekkel rá a szivárvány színeit 	<p>Ha lehet, tegyük ki a teremben. Ezzel előttünk lesz Isten szövetségének a jele. Ha erre nincs lehetőség, akkor mindenki vigye haza</p>

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Drámapedagógiai játék megnevezése: egyik oldalról a másikra

A játék leírása:

A színekkel fogunk játszani. A gyerekek kapnak egy színes szalagot(Különböző színek). Két csapatra osztjuk a gyerekeket(a szín nem számít a csapatok elosztásánál). A két csapat egymással szemben helyezkedik el. Húzzunk egy-egy vonalat egymástól kb.6m-re. ezeken a vonalakon helyezkednek el a gyerekek. Középen sétál a játékvezető, aki egy történetet mesél, amikor kimond egy színt, annak a gyerekeknek át kell szaladni a szemben lévő vonalra, akinél olyan szín van, amelyet a játékvezető kimondott. A játékvezető megpróbálja elkapni az átszaladó gyerekeket. Akiket elkapott, azok összekötik a szalagot. Így kialakul egy szivárványszalag a játék végére.

2. Hála, köszönet.

Noé hálát adott Istennek, hogy megmentette őket. Megköszönte. Gyűjtsétek össze, hogyan tudunk udvariasan megköszönni dolgokat. A tanulók mutassák meg, játsszák el testbeszéddel, arcjárással, szavakkal.

(Forrásanyag: Miklya Luzsányi Mónika – Miklya Zsolt: Játéktár a Mesélő Bibliához. Harmat Kiadó, Bp. 2012).

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

Mfgy. 29. old. Mfei. 33. old.

1. feladat

„Mi történt Nőével? Tedd sorrendbe az eseményeket! A mellékletben megtalálod a képeket hozzá.”

Instrukció: a mellékletben 4 ragasztható matrica található Noé történetéhez, ezt kell sorrendbe rakniuk.

Mfei.

A témához felhasználható énekek:

Református Énekeskönyv: 196. dics. Mondjatok dicséretet (+hk.)

Dicsérvétek az Urat: 47. Áldjátok Istent

SZIVÁRVÁNY-SZÖVETSÉG SZÜLETIK.

2. AZ ÓRA, CSAK AZ EGYHÁZI ISKOLÁK SZÁMÁRA

Gyülekezeti hittan: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten szövetségre lépett az emberrel

Kognitív cél: A tanultak elmélyítése, az ismeretek játékokkal való ismétlése.

Affektív cél: A közös játék és közös munka örömeinek átélése.

Pragmatikus cél: Legyen természetes számukra, hogy akikkel Isten szövetséget kötött, azok egymásra is odafigyelnek.

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenységek	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes	1. Bármely korábbi órákon játszott játék	A játékok újrajátszása feleleveníti azokat a történeteket is, melyeknél

<p>ismeretek aktiválása</p>	<p>2. Repül a, repül a... Mindenki leül, a játékvezető szembeül. Mindenki a térdére teszi a kezét, a játékvezető pedig mondja: Repül a, repül a, repül a, repül a - holló! Repül a, repül a, repül a, repül a - bárka! Stb. Annyi "Repül a"-t mond, amennyit akar, és bármit mondhat, ami eszébe jut. A végén fölemeli mindkét kezét a térdéről. Ha olyat mond, ami valóban repül, akkor mindenki is fölemeli, ha viszont olyat, ami nem, akkor a többieknek a térdükön kell hagyniuk a kezüket. Aki eltéveszti, zálogot ad, amit a játék végén kiváltunk. Persze a "valóban repül" azt jelenti, hogy a maga erejéből repül. Ha pl. a labdát eldobjuk, vagy szappanbuborékot fújunk, azok is repülnek, de nem a maguk erejéből, a dobás, fújás következtében való repülés pedig nem számít, hiszen ha a székelt eldobja egy erős ember, az is repül. A zálog kiváltásánál adhatunk a témakörhöz kapcsolódó feladatokat. Pl. Nevezzen meg az illető a szivárvány egyik színéhez minél több tárgyat a teremből! Soroljon fel legalább 3 építéshez használatos eszközt! Mondja el az egyik aranymondást! Énekelje el az éneket!</p> <p>3. Közös szivárvány alkotása: Pl. lepedőre tenyerekkel fessenek szivárványt, kisebb csoport kisebb ívet, nagyobb nagyobbat. Érdekes az első ívet előre berajzolni. Lehetőség szerint minden gyerek minden színnél tegye oda a kéznyomatát. Ennek egy másik változata, ha csoportokban (3-4 fő) dolgoznak, és egy rajzlapra kell ujjnyomattal megalkotni a szivárványt.</p> <p>4. Egyéni szivárvány alkotása: Számptalan ötlet előfordul az interneten, könyvekben stb. Két egyszerű példát mutatunk be.</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Papírtányér félbevágva, maradék fonalakból a tányér szélétől indulva lehet szivárványt ragasztani. b) Szivárvány-mobil készítése: ívesen kivágott papírcsíkok közé középre fonalat ragasztunk, egy-egy gyönggyel választjuk el. <p>5. Kísérletezzünk!</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Ha van rá lehetőség, vigyünk be prizmat, mutassuk meg rajta a fénytörést. Egy erősebb zseblámpával is működik napfény 	<p>játszottunk. A közös alkotás sok türelmet, odafigyelést igényel, nem beszélve az előkészületekről, helyről. Sokszor hittanórai keretek között ez nehezen valósítható meg, de megéri.</p> <p>Itt is megvan az alkotás öröme, és ennél még haza is vihetik, tehát otthon is mesélhetnek a tanult történetről.</p> <p>A kísérletezés, tapasztalatszerzés során azok is élményhez juthatnak, akik talán kevésbé alkotókedvűek.</p>
--	--	--

	<p>hiányában.</p> <p>b) Fújjunk szappanbuborékot! Figyeljük meg a buborék felületén a szivárvány színeit.</p> <p>c) Mi mindennel lehet rajzolni a papírra úgy, hogy csak a festés hozza elő? (gyertya, fehér zsírkréta) Próbáljátok ki!</p> <p>d) Próbáljunk vízhatlan papírhajót készíteni. (pl. olajjal bekenve, viasszal bekenve az egyik oldalát hajtogatás előtt)</p>	
Feldolgozási javaslat	Minden egyes játék, feladat, alkotás, kísérlet után beszéljünk a gyerekekkel arról, hogy hogyan kapcsolódott bibliai történethez, hogyan érezték magukat, minek örültek.	A kíséző füzet feladatait is segítségül hívhatjuk a beszélgetéshez.
	<p>Az alábbiakban egy vers és egy találós kérdés olvasható. Az ügyesebb csoportokkal megtanulhatjuk közösen valamelyiket</p> <p>Piros szín van legfelül, Narancssárga mellé ül. Sárga fénylik alatta, Zöld a sárgát támasztja. Kék folytatja most a sort, Lila csík még úgysem volt. Ibolya fut legalul, Hét szín együtt domborul.</p> <p>Kitalálod, mi lehet? Szivárvány a domb felett!</p> <p>(http://www.bartoserika.hu/vers-szavalo.php?vers=szivarvany Bartos Erika többek között a Bogyó és Babóca c. sorozat szerzője.)</p> <p>Híd, de sosem építették, hét színe van, egy se festék. Földből nyúlik mindkét vége, mégis felvezet az égbe. Senki nem szed rajta vámot, széles útját mégse járod, mert a hídfőt nem találod. Mi az?</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK:

1. Noé és a szivárvány (Forrásanyag: Christina Goodings: Kézműves ötletek bibliai történetekhez. Kálvin Kiadó, Bp. 2013).

1. Nóé és a szivárvány

1. Válassz ki hét különböző színű négyzetkártya-kartont a szivárvány színeinek megfelelően: piros, narancssárga, citromsárga, zöld, kék, indigó-kék és lila! Körzővel vagy egy tárcsai segítségével rajzolj egy 7 cm sugarú, 14 cm átmérőjű kört a lila papírra! Vágd ki!

2. Rajzolj egy 1,5 cm-rel nagyobb sugarú (3 cm-rel nagyobb átmérőjű) kört az indigókék papírra! A kék, a zöld, a citromsárga, a narancssárga és a piros is mindig legyen 1,5 cm-rel nagyobb az előzőnél. Vágd ki mindegyiket!

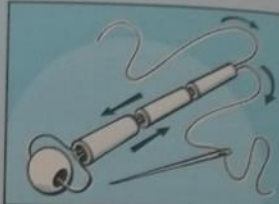
3. Hajtsd félbe a köröket! A lilát hagyd meg egészben, a többiből pedig vágj ki egy kb. 4 cm széles ívet!

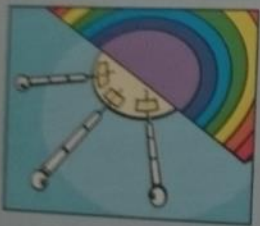
4. Nyisd ki a lila kört, és ragaszd belé Csúsztasd bele az indigókék ívet! Folytasd a ragasztózást és az ívek behelyezését, amíg el nem készül a szivárvány!

5. Rajzolj, és vágj ki két arany színű kört, a lilánál kicsit kisebbeket! Vágj ki háromszögeket, ezek lesznek a Nap sugarai!

6. Fűz föl egy cémára átlátszó vagy ezüstszerű gyöngyöket, ahogy a képen látod! Legyen egy nagyobb gyöngy a végén! Ebből lesz az eső.

7. Készíts három gyöngysort az esőnek, és cellulsszal ragaszd a Nap hátoldalára! Az egészet ragaszd a lila kör hátára!

8. Végül ragaszd fel a sugarakat a másik napkorongra, és az egészet ragaszd a lila kör másik oldalára!